

Zgodnja

DANIČKA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXIII.

V Ljubljani 26. listopada 1880.

List 48.

Pridiga

o priliki blagoslovljenja podob v prezbiteriju dekanijske cerkve v Ribnici 24. oktobra 1880.

(Dalje.)

Tudi cerkveni očetje in učeniki že 4. stoletja, kakor ss. Bazilij, Gregorij Nisenski, Hieronim, Avguštin, Ambrož in drugi hvalijo to pobožno navado ter posebno povdarjajo, da so ss. podobe cerkvam v kinč, Bogu v čast, vernim pa v spodbudo in poduk. In da bi verni ne zabredli v zmoto nevernikov, ki so podobe same kot malike molili, vsi od kraja učé, da podobe niso naši bogovi, ampak le odperte knjige, da se po njih pogledu spominjamo Boga in ga molimo. V tem oziru so zlasti pomenljive besede, ki jih je papež Gregorij I pisal marzelskemu škofu, ker je bil dal ta škof iz cerkev odpraviti podobe, češ, da jih ljudje ne bodo molili. „V tem te hvalimo, pišejo papež, da si prepovedal podobe moliti, grajati pa moramo, da si jih uničil. Povej nam, brat, kdaj se je od kakega duhovna slišalo, da bi bil kaj takega storil, kakor Ti? Ti ne bi bil smel razdejati, kar ni bilo v cerkev postavljeno za molenje, ampak le v poduk nevednim. Ker drugo je podobo moliti, in drugo iz dogodka, ki ga podoba predstavlja, učiti se, koga naj molimo. Kar so toraj čerke za tiste, ki znajo brati, to so za tiste, ki brati ne znajo, podobe, nad katerimi tudi neomikani vidijo, po kateri poti jim je hoditi.“ (Regest. epist. lib. 11. Nr. 13 ad Seren.) „Zato se v cerkvah podobe napravljajo“, piše ta veliki papež pri drugi priliki, „da oni, ki brati ne znajo, na stenah beró, kar iz bukev ne morejo.“ In tako, kakor on, učili so vsi drugi cerkveni učeniki in cerkvena zbora drugi nicejski in tridentinski, kateri poslednji škofom priporoča, „naj skerbno podučujejo vérne, da se z dogodki in skrivnostmi našega odrešenja, kakor jih vidimo v slikah in podobah, ljudstvo podučuje in vterjuje v vednem spominu na resnice sv. vere, da podobe mnogo koristijo, ker opominjajo na dobrote, ki smo jih po Kristusu prejeli, ter nas ob enem učí, kako se imamo Bogu zahvaliti in svoje življenje po zgledu svetnikov ravnati.“ (Seja 25.) Pa dasiravno je cerkev vedno učila, da so podobe za nevedne to, kar so čerke za omikane, da jih ne molimo, ampak samo častimo, in da ta čast zadeva nje, ki jih podobe predstavljajo, so vendar tudi v 8. stoletji nekteri vernim očitali, da podobe molijo, ter so začeli podobe uničevati, in hudo preganjati nje, ki so jih ča-

stili. Bizantinski cesar Leon, ki je to preganjanje pričel (l. 725), mislil je, da se bode s tem prikupil mohamedanom, ki so napadali njegovo cesarstvo. Ljudstvo pa je bilo vsled uničevanja podob silno užaljeno ter je reklo: „Ako ne smemo častiti svetih podob, čemu bi potem častili podobo cesarjevo?“ Razdrobilo je toraj neko na javnem tergu stoječo podobo njegovo, kar je cesarja še bolj razkačilo. Tudi škofje, redovniki in rimski papeži so krepko zagovarjali češčenje svetih podob, katero je Bog z mnogimi čudeži poterdil. Opat Štefan je namreč s podobo križanega Jezusa mnogo bolnih ljudi ozdravil in hudobnih duhov izgnal. Ta opat je bil silno pobožen in od ljudstva jako spoštovan mož. Ker je cesar vedel, da ljudje veliko do njega deržé, skušal ga je dobiti na svojo stran, da bi bil tudi on privolil v uničevanje podob. Pa Štefan tega ni hotel, ter je poslancem cesarjevim rekel: „Nečem si nakopati prekletstva prerokov, ter sladko imenovati, kar je grenko. Ako bi imel le toliko kervi, kakor je morem v roke zajeti, bi jo vendar rad pretil za češčenje podob.“ Pogнали so ga toraj v pregnanstvo, pa ga čez 2 leti zopet poklicali nazaj ter postavili pred cesarja Konstantina Kopronima, ki mu je rekel: „Neumni človek, ali ti ne gre v glavo, da se smé podoba Kristusova brez strahú poteptati z nogami, ne da bi Kristusa s tem žalili in onečastili? Sej podoba ni Kristus sam.“ Opat vzame na to derar v roke, na katerem je bila podoba cesarjeva, in vpraša: „Čegava je ta podoba in napis?“ „Cesarjeva“, odgovori Konstantin. „Ako ta podoba, pravi na to Štefan, nima nič opraviti s častjo cesarjevo, ktereга predstavlja, jo smem pač brez strahú poteptati.“ Res jo verže na tla in pohodi, ali v tem hipu so ga tudi že zgrabili cesarjevi služabniki, češ, da je s tem ravnanjem razžalil cesarja. Opat pa jim reče: „O vi zaslepljeni ljudje, ako kdo oskruni podobo pozemeljskega kralja, je po vaši misli kazni vreden; kdor pa oskruni podobo Kralja nebeškega, naj bi ostal brez kazni?“ Na to mu niso mogli sicer nič odgovoriti, pa so ga vendar umorili.

Tako pregrešno in neusmiljeno ravnanje ni moglo ostate brez kazni; prišle so slabe letine, in vsled tega dragina, lakota in kuga. Tudi so zadeli deželo hudi potresi in druge nesreče, ktere je verno ljudstvo imelo za kazen Božjo zarad uničevanja sv. podob. Zlasti pa se je ta kazen očitno pokazala pri smerti cesarja Leona Armenca, ki je po zgledu nekterih svojih prednikov divjal zoper svete podobe, ker mu je bil neki slepar rekel, da si bode s tem pri Bogu pridobil dolgo življenje. Ko je šel nekega dne v cerkev k molitvam ter je s

svojim krepkim glasom zapel neki psalm, planejo nanj zarotniki z meči in nožmi. Cesar zgrabi nek velik in težak križ, ki je poleg njega stal, da bi se z njim branil; toda on je prej sv. križ zaničeval, zato pa tudi pri njem ni našel pomoči, ker v tem hipu ga zadene meč, ter mu mahoma odseka roko, v kateri je križ držal. Potem planejo zarotniki nanj, ga pred altarjem pobijejo, mu odsekajo glavo, ter truplo njegovo vlečejo po ulicah (l. 802). Godilo se mu je, kakor je on delal podobam. On je prej nje razsekoval in uničeval, zdaj je bil sam razsekan in umorjen. Enaka osoda je zadela tudi njegove otroke; vlekli so jih na Protski otok, ter jim tam pohabili in pokvečili ude!

Da so pa podobe res kinč našim cerkvam, v čast Božjo in vernim v spodbudo, morajo biti lepo, v pravem cerkvenem duhu in po cerkvenih pravilih narejene. One toraj ne smejo predstavljati reči, ki bi bile sv. veri nasproti ali bi vsaj utegnile zbujati kake zmote. Tudi ne smejo biti nespodobno narejene, da bi budile bolj posvetne kakor svete misli, bolj pregrešno kakor nebeško hrepenenje. *)

In take so podobe, s kterimi se je okinčala Vaša cerkev. Da so kinč in krasota za njo, mi ni treba še posebej povdarjati; le pogledjte jo sami, in spomnite se, kakošna je bila prej, in pripoznali mi boste, da je med prej in zdaj tak razloček, kakor med jutranjo zarijo in najsvetlejšim solnčnatim dnevom. Zato se spodobi, da tukaj očitno pripoznanje in dolžno pohvalo izrečemo gospodu malarju ali slikarju Volfu, ki je vse tako lepo, tako krasno izdelal, ter si s tem postavil spominek, ki bo o njegovi spretnosti in umetnosti pričal še v poznejših letih.

Podobe so pa tudi v čast Božjo in vernim v spodbudo, kar se bomo prepričali, ako jih natančneje ogle- damo. Najprej naše oko zagleda nad altarjem na naj odličnejšem kraji krasno podobo presvete Trojice. In prav primerno je malar na naj lepšem in očitnejšem mestu naslikal podobo sv. Trojice. Sej je sv. Trojica podlaga naše vere, ker nas ne opominja samo na Boga Očeta, ki je vse stvaril, vse ohrani in vlada ter v znamenje te svoje oblasti zemeljsko kroglo ali svet in žeslo ali kraljevo palico v roki derži, ampak tudi na Boga Sina, ki s križem spričuje, koliko da je za nas terpel, da nas je večnega pogubljenja odrešil, ter zavoljo tega bil od Očeta povzdignjen, da sedi na njegovi desnici, in na sv. Duha, ki se je bil v podobi goloba prikazal pri kerstu nad Jezusovo glavo in tudi nas posvečuje v ss. zakramentih. To vse pripoznava sv. cerkev, ko v svojih molitvah moli: „Naše upanje, naše zveličanje, naša čast o presv. Trojica! Razsvetli nas, reši nas, zveličaj nas, presveta Trojica!“ (Ant. fest. ss. Trinit.) — V bitvi pri Mühlbergu, pravijo, so angelji katoličanski vojski pomagali zoper krivoverce. Mnogi ljudje imajo dostikrat toliko opraviti na zemlji, da jim ostaja malo časa povzdigovati se v nebesa, zlasti ako so bolj mlačni. Zato vsaj takrat, ko v cerkev pridete, toliko živejše povzdigujte srca k trojedinem Bogu, da bode sv. cerkev, kadar pride čas ločitve, zamogla za vas moliti: „Razsvetli njegovo dušo, Gospod, pred svojim obličjem in se nikar ne spominjaj pregréh, h kterim ga je ogeuj hude poželjivosti priganjal; ker dasi je grešil, vendar Očeta, Sina in sv. Duha ni zatajil, ampak je veroval in verno molil Gospoda, ki je vse vstvaril.“ (Manuale Ritualis Rom. Oratio p. 134.) In kadar koli podobo sv.

Trojice na tem sv. kraju zagledamo, spomnimo se dolžnosti, ki jo do nje imamo, in na katero nas angelji okoli nje spominjajo, ki so v pobožno molitev vtopljeni, ter tudi mi s sv. strahom pred njo poklekimo, jo pobožno molimo in s ss. angelji zakličimo: „Svet, svet, svet gospod vojskinih trum! Nebó in zemlja sta polna tvoje hvale!“ (Razod. 4, 8.)

Kar pa nam je vedeti in verovati o Trojedinem Bogu, uči nas sv. pismo stare in nove zaveze, pa ustno izročilo sv. katoliške cerkve. In to nam pred oči stavljajo druge podobe, ki jih vidimo na stenah pri velikem altarji. Sv. pismo stare zaveze nam predstavlja Mojzes, ki je spisal velik del sv. pisma, in čigar podobo vidimo na desni strani, ko k altarju pogledamo. Po njegovem pogledu pride nam na misel vse, kar je bil storil Bog za izraelsko ljudstvo, kako čudovito ga je vodil in ohranil, ko je bilo na videz celó zapuščeno, in kako je zanj skerbel, da je po njem nam vsem zveličanje došlo. Palica, ki jo Mojzes v rokah derži, spominja nas na čudeže, ki jih je v Egiptu in puščavi delal, na kameniti tabli in blisk pa na zapovedi, ki jih je Bog dal po njem na Sinajski gori, in ki jih Kristus ni odpravil ali zavergel, ampak še le poterdil. Pri tisti priliki je hotel Bog ljudstvu pokazati svojo moč in svoje veličastvo, da bi se jim tem bolj v serca vtisnile njegove zapovedi. Zato jih je dal med gromom in bliskom ter tako strašnim viharjem, da je ljudstvo strahú kopernele in Mojzesu reklo: „Govóri ti z nami in bomo poslušali; nikar naj ne govóri z nami Bog, da kje ne pomerjemo.“ (II. Mojz. 20, 19.) Na to nas opominja blisk, ki ga vidimo na podobi, in ki mora tudi nas spodbujati k zvestemu spolnovanju zapovedi Gospodovih. Pa še je bil Mojzes na gori, in že je ljudstvo pozabilo Bogu dane obljube ter začelo malikovati in moliti zlato tele, katero mu je bil moral Aron vlti. To vidivši je Mojzes v sveti razserjenosti vergel kameniti tabli na tla, da ste se razdrobile, češ, čemu so temu ljudstvu zapovedi, ako jih neče spolnovati? To nas mora opominjevati, da se tudi mi v sv. gorečnosti potegujemo za čast Božjo in se vzdigujemo zoper vse njene nasprotnike. Mojzes se je od pervega začetka poganjal za Božjo čast, branil jo je zoper vse sovražnike ter jo zvesto imel pred očmi, ko je bilo že vse na njo pozabilo: enako delajmo tudi mi ter te svoje sklepe ponovimo, kadar koli zagledamo Mojzesovo podobo, da se enkrat tudi nad nami ne razserdi Gospod, kakor se je nad nezvestim ljudstvom izraelskim!

(Konec prih.)

Cerkev — nepremagljiva.

(Dalje.)

Pisal je odpadnik Julijan tudi neko gerdo knjigo, ki z blatom ometava vse kerščanstvo in kristijane pita s „hinavci“ in „galilejci“. Vsako početje, ki je bilo nastavljeno proti kerščanstvu, on podpira z denarjem, s silo, s svojo veljavo. Razgrajočemu ljudstvu, ki je po ulicah pretepalo uboge kristijane, se ne zgodi nič žalega, kajti drug šepetá drugemu na uho: „Le na Galilejce, sej nas podpira cesar!“

Verske razkole v cerkvi zná Julijan-odpadnik prekanjeno porabiti; v mestih nastavlja prave katoliške in pa krivoversko-arijske škofe; to pa zaradi tega, da bi netil prepir med obojimi in škodoval kerščanstvu. Odpadniki od kerščanstva dobivali so darove za odpad in posebno se je trudil Julijan pri vojaki zbrisati spomin na Jezusa križanega. Omenjeno je že bilo, koliko gnjilega se je bilo zavleklo med zdravo ljudstvo kerščansko za časa Konštancija. Le zaradi tega je mogoče bilo

*) V tem prav veliko slikarjev greší. Ni kmali kaka reč tako kužljiva, kakor so pohujljive podobe. Mnoge čaka oster odgovor tudi zato, ker po sobah imajo enake ostudne podobe, ali jih celó po štacunah izobešajo! Vr.

Julijanu skoro vso armado odverniti od pravega Boga, ter so iz tega stanú radovoljno darovali malikom. Da bi vojakom ne bilo ne naj manje sledi o Kristusu, ukaže Julijan z vseh zastav stergati njegove podobe in jih namoestiti s podobami poganskih malikov.

Spačeni Julijan gre v svoji zlobnosti še dalje in ne podpira očitno samo poganstva, ampak tudi jude. Da bi namreč overgel in osmešil prerokovanje Kristusovo o templju jeruzalemskem, da ne bo ostal kamen na kamnu, razglasi za vse jude novico, da se bo zidal nov, veličasten tempelj v Jeruzalemu. Kdo bi se bil bolj razveselil tega razglaša, kakor judje, ki so strastno ljubili svojo domačo deželo, posebej še svoje skupno svetišče jeruzalemsko? Kaj čuda tedaj, da so hiteli judje, bogati in revni, moški in ženske od vseh strani na staro mesto jeruzalemsko skupaj. Dobili so kmalu mnogo denarjev; kajti ne le judje, marveč tudi pogani so donašali darov — ne iz ljubezni do judov, ampak iz sovraštva do kristjanov.

Naj prvo ukaže Julijan podreti cerkve kerščanske, ki so stale na onem kraju. Kmalu ni bilo po njih več sledi.

Delo pri templju se je začelo hitro, ker je bilo mnogo delavcev, dovolj kamenja in druge robe. Vodil je delo in nadzoroval spretni vodja, Julijanov prijatelj Alipij. Delali so naglo, kajti tudi plemeniti ter bogati judje se ne sramujejo opravljati vsakoverstnih del pri zidanju novega templja.

Ko so poravnali prostor, hočejo začeti zidati tempelj, ki naj bi bil Salomonovemu podoben; toda Bog, ki je gledal njih početje, videč, da to delajo zato, da bi osramotili razodenje božje, očitno pokaže, da se s svetimi rečmi ne dá norčevati. Pošlje toraj silovit vihar, ki mahoma razperši na vse štiri vetrove pripravljeno lesovje ter druge k zidanju potrebne reči. A ljudje se tega ne ustrašijo, misleč, da to je storil le navaden vihar. Drugi dan se lotijo vnovič dela, ali silen potres jim razruši kamenje nakopičeno ter pokonča tudi nekaj delavcev. Tudi to še ni bilo dovolj judom in paganom, zopet še z večimi močmi gredo na delo. Toda, sedaj se pokaže prav jasno in očitno roka Božja. Goreči plameni silovito švigajo iz zemlje in pokončujejo delavce. To nam naznanuje verstnik tadanji, Amijan Marcellin, ki je bil posebno vdan Julijanu, in toraj sodi ter piše gotovo nepristransko: „Pridno je delal Alipij, podpiran od namestnika v provinciji; toda grozoviti plamen jame švigati iz zemlje, ter sežiga delujoče ljudi. To je terpelo dolgo časa, zato so morali vse delo opustiti.“ — Uničen sramotno je bil ta poskus Julijanov, kakor je že sv. Ciril v začetku govoril. Julijan je mislil osramotiti prerokovanje Kristusovo, a ravno on moral je proti svoji volji biti sredstvo, s katerim se je do čistega spolnila beseda Jezusova. Pri razdejanji templja za časa Titovega ostala je bila podlaga vsemu poslopju, a Julijan je storil, da so se tudi ti kamni razleteli, da se je spolnilo do zadnje pike prerokovanje Kristusovo, da na templju ne ostane kamen na kamnu.

Osramotoen je bil Julijan v vsih poskusih, kajti poganstva ni bilo več moč rešiti; bilo je gnjilo zunaj in znotraj.

Vedno očitneje je bilo njegovo sovraštvo proti kristjanom, in kdo vé, kako bi jih bil še preganjal, če bi Bog njega ne bil pregnal? Napoti se namreč na vojsko proti Peržanom, zakletim sovražnikom cesarstva rimskega; toda na tem potu dohiti ga nepričakovana smert. Serčan skoči v boj, opominja vojake k hrabrosti in stanovitosti, kar ga zadene puščica, ki ga smertno rani. Ležeč na tléh grabi bogokletnik kervi, tekoče mu iz rane, ter jo verže proti nebu, rekoč: „Zmagal si, Galilejci.“ Še tisto noč umre Julijan — l. 363. Bil je še

le 32 lét star. Smert Julijanova razbega pogane, kajti up, zatreti kerščanstvo, jim je splaval po vodi. Ali so pa gambettovci, garibaldi in drugi današnji „juljani“ zato previdniši, boljši? (Dalje sledi.)

Šola.

(Dalje.)

Šola ima svoje korenike in prvotni začetek v razdeljenju opravila. Vsa človeška omika ni drugo kot vedno deljenje, in iz tega izvirajoče vsoverševanje posamnih izdelkov. V prvotni dobi so si ljudje napravljali orodje in orožje sami, le da je bilo za rabo; a ko se je lotil silni Tubalkain kovaškega dela ter je mnogotere reči iz rude in železa izvaril, se vé, so rajše pri njem naročali pluge, meče in sulice itd. V začetku so pri vsaki hiši sami kruh mesili in pekli; ko pa je kak človek posebno spretnost in izurjenost pokazal, da zná okusen kruh peči, so ljudje raji od njega kruh jemali, tako so nastale pekarije. Nastale so za razne potrebe človeške, razni rokodelci, zadruga, cehi, umetnije in vede. Ob kratkem, vse te razne oblike človeškega znanja in izjurne moči so bile šole, akoravno se niso tako zvale. Mojster, družba rokodelcev, ali recimo šola, obsega napredovanje, ki so ga predniki v dotični stroki polagoma pridobili, ter prihrani posamnemu mnogo truda in natezanja, da mu ni treba z novč tuhtati, kako bi eno ali drugo stvar lože in bolje pripravil. Ni čuda, da so rajše segali po izdelkih došlih iz takih (rokodelskih) šol, kakor da bi izdelke samoukov kupovali. Lahko je bilo šoli spodriniti samouke, katerih izdelki se navadno bolj natanko in ojstro presoajajo gledé osebe in robe.

Šola ima zelo obširen pomen, kjer koli se kaj po določenih pravilih uči, tam je šola. So toraj razne šole, delavne (vse tvornice ali fabrike) šole, šole, kjer se učé orožje sukati, jahati, tkati, šivati, vzeti, plesti, kovati, tesati, drevje saditi, podkovne šole, obertnijske, kmetijske, pomorske, politehnične, umetnijske šole itd. Vsi ti šolski vstavi so že bili, preden je bila beseda šola. Ta beseda je nastala še le, ko so začeli se vaditi umetnega pisanja, od tistega časa so one druge (obertnijske) šole dobile druge imena: kjer je bilo dosti djanstva ali prakse, malo teorije ali nauka, tam je bila tvornica, a nasproti, kjer je mnogo teorije pa malo prakse, tam je bila šola.

Debele knjige bi trebalo napisati, kdor bi hotel vse natanko preiskovati, kdaj in kje se je začela pisava v podobah s čerkami, na kamnih, na papirji. Nu, iznajdli so pismo, in ta silno važna iznajdba se je med ljudi razširila. Pri tej stvari se je godilo, kakor v prej navedenih primerih pri kovaču in peku, in drugih koristnih iznajdbah. Bil je kak posebno v branji in pisanji najden človek, kteremu so stariši izročali otroke, da jih je učil o določenem času z določeno plačo, vstanovila se je tako šola. Ščasoma so edino le taki kraji dobili imé šola, kjer se je učilo brati in pisati, ali kakor se dandanes kličejo „ljudske šole“, t. j., hiše, kjer se mladina uči brati, pisati, številiti in drugih potrebnih in brezpotrebnih stvari; zraven imamo še mnogo srednjih in viših šol.

Tako si mora misliti začetek in razvoj šole, kdor hoče pravično razsoditi, čegava je šola. Ta boj za šolo, ki se bije dandanes, imata država in cerkev med seboj; sodeležnikom drugim navidezno ni toliko mar. Včasih se sklicuje in povdarja pravica rodbine ali družine do šol, a to da omeščá pretirane zahteve državine. Šola je lastnina tistega, ki jo je vstanovil. Kjer zahtevajo šolo družbinske, cerkvene ali državne koristi, imajo do-

tični tudi pravico jo vstanoviti, in vstanovitelj je nje lastnik. Deržava potrebuje mnogo vradnikov, toraj mora skerbeti, da si jih izgoji v pravdoznanskih (juridičnih), vojaških, gozdarskih, rudarskih šolah itd., ali kjer jih še ni, da si jih vstanavlja. Cerkev za svoj obstoj potrebuje dobrih vérnikov in vérnih duhovnikov ter takih šol, kjer si jih izgojuje, posebno bogoslovnih učilišč; kdor cerkvi krati pravico šole vstanavljati, ta hoče cerkev zatreti. To je jasno, da liberalne vlade, ki bi hotle cerkev izbacniti iz šol, bi pod krinko omike nameravale verstvo zadušiti. — Isto tako imajo sodeležniki v kaki zadrugi deržavljanski pravico, da si vstanové šole, ako hočejo in premorejo, ter da jih ponudé za svoje koristi in raznotere potrebe človeškega življenja. Ker pa, kakor je že dokazano, razvoj omike ni stvar deržavina, ampak cele družbe človeške, vsega občinstva, in da deržava ima le nalog pod svoje varstvo vzeti omiko, ter jo prilično podpirati, bi potem napredek in razvoj šol moral se povsod ravnati po nagibu občinskih, družbinskih koristi in kakor zahteva navdušenje za naravstvene ali vednostne zadeve. (Konec sledi.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (*Vprašanja pri zadnjih duhovskih poskušnjah.*) I. E theologia morali: 1. Quid requiritur ad constituendum peccatum formale? et quid in specie ad peccatum mortale? — 2. Ex titulo injustae damnificationis quisnam tenetur restituere, cui et quantum? quatenus est gravitas hujus officii?

II. E Theologia dogmatica: 1. Divinitatem Christi in revelatione A. F. contineri multisque modis exprimi, probetur. — 2. An et quo sensu propitiatorium est et sacrificium crucis et eucharisticum?

III. Ex Jure ecclesiastico: 1. Data beneficium ecclesiastici notione exponantur varii innovationis beneficiorum modi. — 2. Cognationis naturalis notione exhibitae atque inter juris canonici et juris civilis, gradus cognationis computandi modum, discrimine exposito, sequens solvatur casus: Mater fratris mei et avia sponsae erant consobrinae. In quonam gradu sunt cognati frater meus et sponsa juxta computationem canonicam et civilem?

IV. Iz duhovnega pastirstva: 1. Na ktere razloge se opira dokonita dolžnost spovedne molčečnosti? — 2. Kako je ravnati z bolnikom, kteremu besedo zaprè? — 3. Kterim katoličanom se prepoveduje cerkveni pogreb?

V. Pridiga: Po evangelijskem oddelku Jan. 4, 46—53 naj se napravi govor za dvajseto nedeljo po binkeštih. Vpeljava naj se popolno izdela; izpeljava in sklep naj se pa le bogato osnujeta.

VI. Keršanski nauk: Učencem ljudskih šol naj se vprašaje razloži četrta prošnja v očenašu.

Delali so poskušnjo čé. gg.: Bergant Val., Eržen Fr., Jarc Fr., Križaj Nik., Salehar Ign., Šimenec Andr.

Iz Ljubljane. (*Škof Komboni in srednje-afrikanski misijon.*) Apostoljski vikarij za srednjo Afriko in škof Klavdijopolitanski. Daniel Komboni, ki se je delj časa mudil v Evropi, zlasti na Laškem, se je te dni, kakor pravi njegovo lastno pismo od 21. t. m. iz Verone, podal v Rim, od ondod v Neapol, in tam stopi to soboto na parobrod, ki jadra proti Aleksandriji. Iz Tersta je že naprej poslal č. g. Jerneja Rolleria, iz njegovega zamurskega vstava v Veroni, ki pa je bil že od l. 1872 vodja njegovih vstavov v Kairi, zdaj pa bode škofa spremil do zamurskega rodú „Nuba“, na jugo-vzhodu

od Kordofana. Z njima pojde še več družih delavnih moči, zlasti za izrejo mladine. Med drugimi ima škof seboj svojega hišnika, Dominika Correga iz Lime v Ameriki. Iz Kaire pojdeti z njim med zamurce dva novomašnika iz njegovega inštituta, ktera bode na Komboni-evo prošnjo med tem posvetil apostolski delegat in škof v Kairi, monsig. Čiurčia; eden teh je naš verli dopisnik, dijakon g. J. Dichtl. Odmenjeno imajo, 6. grud. t. l. odriniti s Suez a po Rudečem morji. — Vidi se iz tega, da se živo dela za razširjanje sv. vere med zamurci; Bog daj obilnega blagoslova!

Iz Ljubljane. (*Predstavljanje Kristusovega terpljenja v gornjem Amergavu na Bavarskem.* [Dalje.] Pevski zbor je nato stopil na oder in popevaje napovedoval, da strastni, nevošljivi in sovražni Judje niso nič tolikanj želeli, kakor s poti spraviti božjega učenika Jezusa Kristusa, čigar nauki in zgledi so jim bili popolnoma nasproti, in kakor so nekdej sinovi očaka Jakoba hudobno sodbo sklenili, da hočejo svojega brata Jožefa umoriti, rekši: „Ubimo ga, in verzimo ga v stari vodnjak (rupo) ter porečemo, silno huda zvér ga je požerla“; enako so tudi judje vedno iskali priložnosti, Jezusa v kaki reči vjeti, ga zatožiti, in v smert obsoditi.

Pevovodja je toraj pričel tako-le peti:

Samoterni bas:

V posvèt hudobneži so že se zbrali,
Kako Nedolžnega bi v smert izdali.
Če prav jih huda vést le žgè in péče,
Hudobnost vendar le kovari, réče:
Na noge! mislimo vsi zdaj na maševanje,
Začnimo urno osnovano djanje!

(Zagrinjalo se vzdigne.)

Odkrij, o Bog, kako se zdaj spolnuje to,
Kar davno že prerokovano je bilò:
Kot Jakopovi sini brata so čertili,
Vse to bo skusil Kristus, naš Gospod,
Takó ga judje, kačji rod,
Zdaj bodo umorili!

Duet (tenor in bas):

Lejte! tam-le gre sanjač, —
Rad bi kralj bil ta berač!
Tak kriči zavidna spaka,
Preč s sanjarjem, preč!
Nočemo ga brata več:
V dno le z njim vodnjaka!

In takó terpi Gospod:
Kri želi ta gadjji rod;
Vsi kričé: je nam nasproti,
Vse si spravil bo v oblast,
Tukaj gre za našo čast,
Ker ne hodi naše poti.
Pridite in mi ga vbimo!
Terdno tega se deržimo;
Nič nikogar ne prašajte:
Pojdite in ga križajte!

(Zagrinjalo pade.)

Med tem se je zagrinjalo vzdignilo, in zagledali smo vodnjak v puščavi Dotain, v kterega je bil Jožef od svojih bratov veržen. Dva brata sta gledala v suho rupo, drugi pa so po doveršenem hudodelstvu osupnjeno stali na krog; o tem času pa prihajajo tuji kupci z velbludi, ki so nesli vsakoršnega blaga v Egipt. Bratje Jožefa prodajo za 20 srebernikov. Silo ginljivo je, ko se Jožef joka in brate milo prosi, pa nič ne pomaga; tuji možje ga odpeljejo proti Egiptu. O kako lepo in ginljivo je bilo viditi te žive podobe, ktere pa nič go-

vorile niso. To tedaj je bilo predpodoba, kako bo tudi Jezus sovražen od judov, svojih bratov, prodan za denar in v smert izdán. Malo sekund smo gledali to nepopolno lepo predpodobo, — zagrinjalo je padlo in pevski zbor je pričel zopet peti tako-le:

Zbor:

Bog potrebi skrunske té derhali,
Ki se zlobno proti Tebi dvigajo!
Zoper Sina Božjega so vstali,
Šmert na križu žugajo!

Pošlji z neba grom, vihar in strele,
Stare naj jih Tvoja moč,
Naj obdá jih jéze smele
Tvoje v prahu černa noč!

Duet (sopran in alt):

Vendar ne!... ni prišel v pogubljenje
Božji Sin k nam iz nebés;
Večno dat prišel je vsem življenje:
Božja milost to je rés!
Toraj véрно in krotkó
Božje sodbe sprejmemo
In v ljubezni molimo.

Pevski zbor zopet odstopi, zagrinjalo se vzdigne, in zagledali smo véliki judovski zbor pismoukov, farizejev in starašinov ljudstva, kateremu sta predsedovala Ana in Kajfa. Sobana je bila prekrasna, zbranih svetovalcev kakih 40. Zdaj, vsi še razdraženi zaradi častiljivega Jezusovega obhoda do Jeruzalema, so kakor divji jeli kričati: „Če ga tako pustimo delati, bo ves svet vanj veroval; in pa če ga ljudstvo spozná za svojega Mesija in Kralja, bodo Rimljanje naši gospodje, menili, da se zoper cesarja vzdigujemo, in bodo prišli naš tempelj razdajat, in vse ljudstvo bodo pokončali.“ Med svetovalci in starašini bila sta tudi Jožef iz Arimateje in Nikodem; ta dva, kot častivca Jezusova, krepko ugovarjata ter pravita, da ni lepo in častito življenje uzeti komu, ki ni kriv nobene hudobije, temveč še le povsod dobrote deli. Tako so se mestni svetovalci in starašini med seboj prepirali, — kar vstane Kajfa, veliki sodnik tega zbora, in pravi: „Vi ne pomislite, da je bolje, da en človek umerje, kakor da bi konec storilo vse ljudstvo.“ Večina zbora je bila s tem zadovoljna in klicali so: „Tudi mi glasujemo za njegovo smert.“ Zdaj so le še o tem se pogovarjali, kako bi naj lagljeje Jezusa dobili; po kateri postavi bi ga umorili, o tem bodo, pravijo, pozneje še določili. Denar in obljuje so naj boljši pripomoček, da ljudstvo za-se in zoper Jezusa pridobimo; zatoraj so berž najeli in podkupili krivih prič, ktere bodo pričale zoper Jezusa. Denar in obetanja sta jim za zdaj primerna pomočka. Eden teh tempeljskih barantačev je poznal Judeža, zakaj umazane lakomne duše skupaj vlečejo, ne le, da tempelj skrunijo, temuč da tudi naj véči Svetosti izdajo!

(Dalje sledi.)

Iz Sórice, 15. listopada. (Požar.) V soboto zjutraj prigodila se je v spodnjih Danjah strašna nesreča. Okoli polnoči zabučí ogenj iz podstrešja neke hiše, ki je stala sredi vasi. Neizrečeno urno se širi plamen po slamnatih strehi in kmalo je bilo več kot polovica poslopij popolnoma v plamenu. Zgorelo je vse, in ko sem zjutraj dospel na nesrečni kraj, zadel sem na kmeta, ki je imel poprejšnji dan nad 200 mernikov žita; ni pa imel zdaj toliko, da bi bilo za eno kosilo. Klaja je zgorela vsim do čistega, mnogim vsa obleka, in revščina ter siromaštvo si je napravilo široko pot v vas, ktera je bila poprej na terdnem. Zima je pred durmi, pa kakih 80 ljudi je brez strehe, brez obleke, brez živeža, brez klaje. Kdo bi ne sprevidel, da je tu hitra pomoč potrebna, da se

prepečeno in sežgano zidovje popolnoma ne poruši, ampak vsaj za silo pokrije, da se revežem za zimo naj potrebnije preskerbí. Pa sami smo preslabi; imeli smo že v tem letu drugo pogorišče; zato prosim, da bi slavno vredništvo blagovolilo nabirati dobrotnih darov *) za naše uboge, nesrečne pogorelce, ker se terdno zanašam, da se bo našlo marsiktero dobrotno serce, ki bo s kakim milim darom prihitelo na pomoč nesrečnim Danjarjem. Bog poverni obilno vse, karkoli bo kdo od vseh strani stiskanim podariti uterpel.

Anton Jamnik, župnik.

V Terstu je 14. kim. imel shod odbor duhovske bratovšine sv. Križa. Ta bratovšina je bila ustanovljena l. 1863. Vsak družnik plača o pristopu 5 gl. enkrat za vselej, opravi pa za vsakim udom, ki umerje, eno sv. mašo in cele dnevnice za mertvimi (officium defunctorum). Pristopilo je letos 14 novih udov, umerlo jih je dozdej 69, še živih je 235, to je: iz teržaške škofije 205, iz goriške 2, iz ljubljanske 10, iz poreško-poljske 16, in še 4 od drugod. Žbor, ki je bil v pričujočnosti prečast. gospoda škofa, oziroma na lahke opravila, ki so z družbo sklenjene, pa na veliki dobiček, ki se dobiva po smerti, vabi čč. gg. duhovne, naj bi obilno pristopali v to družbo. Predsednik je pn. gospod prošt Jožef Schneider, tajnik pa pn. g. kanonik Jan. Dukić.

Hervaško. (Nasledki potresa.) Strahoviti potres, ki je bil v Zagrebu in drugod po Hervaškem 9. listopada, že kaže sad za ondotno prebivavstvo. V Zagrebu na Jelačićevem tergu je 13. listop. sam kardinal nadškof daroval sv. mašo v zahvalo Bogu, da je mesto ohranil veči nesreče (kajti nekatere sekunde daljši tresenje bi bilo zadosti, da bi bile vse poslopja na kupu) in v prošnjo za usmiljenje, da bi Bog v prihodnje prizanesel s tako strašno šibo. Pri službi Božji so bili pričujoči: ban gr. Pejačević, bar. Fr. Filipović, ministra Kémenj in Bedeković, razni vradi in mnogo ljudstva, ki je znaten del velikega terga gosto napolnovalo. Pred sv. mašo je dr. Križan z navdušenim govorom meščane tolažil, oserčeval k zaupu in k pokori opominjal.

V deželnem zboru pa je kanonik Jož. Lehpamer stavil prav času primérno interpelacijo (poprašanje) do prevzvišenega gosp. bana o skrunjenji nedelj in praznikov z očitnim delom itd. Gosp. Lehpamer praša, če je prevzvišenemu gosp. banu znano, kako se kljubu postave od 1858 po vradih dela — celó med očitno Božjo službo, in se vradnikom in narodu neposredoma zavere stavijo k Božji službi hoditi; če vé, kako so ob nedeljah in praznikih vse dopoldne, zlasti po mestih in tergih, odperte štacune, se blago, derva itd., dovažajo in odvažajo, ter se tergovcem, obertnikom in kmetiškemu ljudstvu daje priložnost, da prelomljujejo 3. božjo pa 1. in 2. cerkveno zapoved, ter si s takim žaljenjem neskončnega in pravičnega Veličanstva Božjega narod in glavno mesto namesto blagoslova Božjega služi vsaktere strahovanja; kako s tem prebivavstvo po eni strani nima potrebnega počitka za zdravje, po drugi strani pa ne časa poživljati se v cerkvi s službo in besedo Božjo, spoznavati in spolnovati svoje dolžnosti do Boga, samega sebe in bližnjega, do poglavarjev in podložnikov, do domovine in družbinstva; kako da te resnice, zapovedi in prepovedi — te nebeške svitila nehajo skazovati svojo dobrodelno moč do uma, serca in volje, ter se ljudje po natori obračajo bolj na hudo kakor pa na dobro, tiše za nespodobnostimi, za sebičnostjo, strastimi — in tako

*) Prav z veseljem bodedo sprejemali in hitro pošiljali darove. Bog obudi le veliko veliko dobrih serc za izdatno pomoč!
Vred.

vedno bolj propada, se kazí družinsko življenje, gojí se potepinstvo (proletariat) in uboštvo, zgublja se družbinske čednosti, raste pa v grozni razméri število pregréh in hudodelstev, polnijo se ječe, ubožnice, norišnice, kaznivnice, žuga na boben iti ne le imetek, ampak tudi občinska spodobnost itd. Ako je vse to znano prevzvišenemu banu, praša govornik, je ga li tudi volja, v porazumljenji s škofijstvom vred zopet vstanoviti spodobno praznovanje nedelj in praznikov?...

Od Zagreba ni odveč daleč do Ljubljane; iz podobnih vzrokov bi se tudi nam bilo kazni bati; prašanje nastane: bi li tudi v našem zboru ne bila potrebna enaka interpelacija, — pa enako skupno prizadevanje med slavno vlado in vis. čast. ordinarijatom za odpravo dela, vradovanja, voznje, zapiranja štacun i. t. d. ob svetih dnevih?

Zagrebski kardinal, že prej bolehen, v vsem svojem poslopji vsled potresa nima več pripravne sobice, se je podal na svoj dvor Gradec, dokler se mu saj kaka soba v Zagrebu ne popravi.

Mašniki na Hervaškem o tem času obiskovanja smejo prevzemati kolekto: „Tempore terrae motus“.

Zagrebski „Katol. List“, ki te zadeve obširniše naznanuje, pristavlja 18. t. m.: „Otožno jo danes hoditi po ulicah zagrebškega mesta! Nikjer ni kraja, kamor se ozreš, da bi se navžil lepote našega stolnega mesta. Vnanje lice hiš je ogerjeno, strehe vderte, dimniki porušeni, zvoniki pri hišah Božjih spokani, nakriviljeni. In ljudje? Z lica jim bereš globoko bridkost... Ušesa nam ne ohladi ne pohlevna glasba, ne soglasni spév, ne vesel sméh; udarci raznih mojstrov s strehe skoraj vsake hiše se razlegajo nad Zagrebom. V hišo Božjo nas kliče naj manjši zvonec pri Mariji Devici, in na angeljevo češenje spominja večí del le zvon sv. Marka. Drugi večí zvonovi so utihnili, v veliki tihoti spremljamo bolnike. Po noči nam ne sveti plin, in zderhtana zemlja nam že osem dni skor ne ene mirne noči ne dá. Someščani na tisoče nas zapušajo, in tako se mnogim usušuje vir potrebnega prihodka. Huda, res huda nesreča nas je zadela, ter bi tudi mi danes nad Zagrebom mogli peti Jeremijevo žalostinko. Pomislimo pa, če nam bi ne bilo še naj bolj resnično govoriti s prerokom: „Facti sunt hostes ejus (Zagrabiae) in capite, inimici ejus locupletati sunt, quia Dominus locutus est super eam propter multitudinem iniquitatum ejus. (Ker Gospod je govoril zoper njega — Zagreb — zarad premnogih njegovih pregréh).“

Sveti Jožef.

(Dalje.)

Ker je pa pas okoli ledja ovit, podoba sv. čistosti, je pač lahko razumljivo, zakaj pobožni častivci sv. Jožefa radi nosijo ta pas, ki je blagoslovljen na ime tega velicega svetnika in posebnega varha sv. čistosti. S tem goreči častivci pokažejo in razodevajo svojo resnično voljo, da hočejo z vso skerbjo se prizadevati za svojemu stanu primerno čistost, da hočejo v vsakem boju zoper mesene skušnjave svetega Jožefa na pomoč klicati, ter se po tem pasu s svojim velikim varhom posebno združijo in zavežejo, in se njegovemu mogočnemu varstvu popolnoma izročijo.

Ta pas je bel motoz ali vervica, katero v to pooblasteni mašnik po cerkveni posebni molitvi blagoslovi. Nosijo ga častivci sv. Jožefa pod obleko na životu. Bel je pas sv. Jožefa. To nas opominja na čistost serca. Sedem vozlov ima na enem koncu. Ti nas opominjajo na sedmero terpljenj in sedmero veselj, ktere je imel

prestati tu na zemlji sv. Jožef. Ako se tako večkrat spominjamo raznih prigodb njegovega življenja, mu ravno s tem skazujemo svojo ljubezen, svoje češenje. Sej pravi prijatli si delijo žalost in veselje.

Na drugem koncu tega pasu so pa še trije vozli. Kaj pa ti pomenijo? Na pasu redovnikov pomenijo trije vozli trojno obljubo: Obljubo radovoljnega uboštva, vednega devišstva in vedne pokoršine pod duhovnim poglavarjem. Na pasu sv. Jožefa pa pomenijo tem evangeljskim svetom enake čednosti, za ktere naj se slehern kristjan posebno prizadeva. Uboštvo v duhu je v tem, da svojega serca ne navezujemo na posvetno posestvo. Prizadevati si moramo za čistost serca. In pokorni moramo biti duhovskim in deželnim višjim. To so tri lepe čednosti, ki naj zaljšajo vsacega kristjana. Te čednosti je sv. Jožef imel v vsi popolnomosti; in da bomo pravi častivci njegovi, se moramo ravno za te njegove čednosti posebno prizadevati.

Vsak kristjan lahko nosi pas sv. Jožefa, če tudi ni zapisan v bratovščino sv. Jožefa. Ta pas naj bo mu znamenje zaveze, katero stori s svetim Jožefom, da hoče v njegovem mogočnem varstvu svojemu stanu primerno čistost ohraniti; ali če jo je zgubil, po moči zopet si jo pridobiti. In ker je ta pas s klicanjem v ime sv. Jožefa pa cerkvenih molitvah blagoslovljen, zato ta pas ni le golo znamenje, ampak je tudi zdaten pripomoček za ohranjenje stanovske čistosti in je gotovo branilo v času skušnjave vsakemu kristjanu, ki ga spoštljivo in zaupljivo nosi. Pa tudi v družih dušnih in telesnih potrebah velikrat prečudno pomaga pas sv. Jožefa pobožnim častivcem tega velicega svetnika. Ta pas je tudi znamenje preserčne zaveze, v katero stopi verni kristjan s svojim velikim patronom in varhom, ter je posvečena zastava posebnega varstva tega velikega svetnika.

Po vsem tem je pač priporočevanja vredno, da bi vsi častivci sv. Jožefa nosili blagoslovljeni pas. Ne da bi se v kako novo bratovščino zapisali, ako vzamejo ta pas, se lahko vdeležijo mnogoterih odpustkov, ktere bom pozneje naštel. Podajo in izročijo se pa tako v posebno varstvo sv. Jožefu. Spričujejo to ravno s tem, da imajo resnično voljo, po svojem stanu čisto živeti in si zagotovijo k temu posebno pripomoč sv. Jožefa.

Vsak pobožen kristjan naj bi nosil blagoslovljeni pas sv. Jožefa. Ravno s tem bi očitno in resnobno kazal znamenje duhovnega boja, ktere ga hoče pričeti v brambo in ohranjenje svojemu stanu primerne čistosti. (Vsak nov pas pa potrebuje novega blagoslova.)

Vendar pa noben ud bratovščine sv. Jožefa ni zavezan, nositi ta pas. Ravno tako tudi opasani nobenih novih dolžnost ne prevzame. Kar pa je vsacega človeka dolžnost, na to posebej spominja pas sv. Jožefa, namreč:

1. Naj bodo opasani posebno skerbni v spolnovanji 6. in 9. zapovedi Božje, v kterih Bog vsakemu človeku zapoveduje ohraniti svojemu stanu primerjeno čistost. Zato naj opasni se skerbno ogibljejo vsake nevarnosti, ki bi to prelepo čednost, sv. čistost, kako oskruniti zamogla. Naj se z vso pazljivostjo varujejo vsega, kar bi onečastilo pas, ki je znamenje sv. čistosti. Nikoli naj ne berejo, nikoli naj ne gledajo kaj spotikljivega, kar bi jih vabilo v pregerdo, ter angeljski čednosti nasprotno pregreho.

2. Vsak večer naj opasani prav skerbno izprašajo svojo vest, zlasti še oziroma sv. čistosti. In ako kaj zapazijo, da so se v tem kaj pregrešili, da so premalo skerbni, premalo pazljivi bili, naj Boga preserčno prosijo, da jim po zasluženji Jezusa, Marije in sv. Jožefa prizanese in odpusti; pa naj ponovijo terdni sklep, da hočejo zanaprej bolj skerbni, bolj pazljivi biti; in da se hočejo zares resnobno prizadevati spodobno in čisto živeti.

3. Da se v prelepi čistosti vterjujejo, naj opasani s privoljenjem svojega spovednika, posebno v ta namen, pogosto prejemajo ss. zakramente.

4. Da sebe in druge (zlasti še izročene) k svetemu življenju vnemajo, naj se opasani prizadevajo, da kolikor je le mogoče, posnemajo sv. Jožefa, prečistega ženina preblazene Device Marije. Zato naj

5. molijo, ako je moč, vsak dan to-le lepo molitev: „O častiljivi sv. Jožef, oče in zavetnik devic, zvesti varh, kteremu je Bog nedolžnost samo, Jezusa Kristusa, in Marijo, devic Devico izročil, preserčno te prosim po Jezusu in Mariji, teh tebi jako dražih zastavah; zadobi mi milost, da se obvarujem nečistosti, in da s čistim, deviškim srcem služim Jezusu in Mariji, in da v njuni službi stanoviten ostanem v popolni čistosti. Amen.“ (300 dni odp. enkrat na dan. Pij IX. 3. sveč. 1863.)

(Konec sledí.)

Cvet in sad zrele molitve.

Zahvale

Št. 1. Ljuba mati so nam tako hudo zboleli, da so sami in drugi rekli, da bodo gotovo umerli; začeli smo pa 9dnevnicu opravljati, in že tretji dan se jim je zboljšalo in so se v kakih 14 dnéh čisto ozdravili. — Vedno češena bodi N. lj. G. presv. Serca!

Z Verha, mesca listopada.

K. Romè.

Št. 2. Veliko zboljšanje v moji britkosti se je pokazalo: serčno hvaljena bodi N. lj. G. presv. Serca! Z zaupanjem še daljne pomoči prosim za popolno spreobrnjenje, kakor tudi vse družnike in družnice za molitev.

Prošnje.

V molitev goreče priporočeni: Oseba v velikih dušnih in telesnih stiskah. — Neka oseba v bolehnosti. — Bolan vojak za zdravje. — Neka človeška zvér za spreobrnjenje. — Nekteri mladenči, posebno zoper preteče nevarnosti v nravnem oziru. — Za dosego treh dobrih namenov je nekdo živo priporočen. — Neki gospod, da bi ga Bog na prošnje N. lj. G. rešil iz hudih zadržg. — Pijanosti vdan človek za spreobrnjenje. — Srečen izid neke prav važne zadeve. — Mlad, hudo bolan človek, nad kterim je človeška moč obupala, pa je prav veliko ležeže na tem, da bi se ohranil, posebno živo priporočen vsim udom, da bi ga dobrotljivi Bog na prošnje N. lj. G. presv. Serca še rešil, ako je njegova sv. volja. Usliš. se ozn.

Bratovske zadeve.

Nameni in priporočevanja pri sv. maši in sploh v molitvi za mesec listopad 1880.

I. Glavni namen: Izročenje slovenske mladine v Jezusovo in Marijino Serce in v priprošnjo sv. Jožefa za varstvo zoper poboje in nečiste znanja.

II. Posebni nameni:

29. listopada. Vsi svetniki serafskega reda. Pripor.: Dvajsetletni duhovni naše škofije (59) *. Cerkev na Kranjskem. Spreobrnjenje nečistnikov.

30. Sv. Andrej apost. Priporoč.: L. 1879 umerli duhovni (15). Bolniki. Duše v vicah.

Mesec grudnen:

1. grudna. (Zapovedani post za Advent.) Sv. Eligij,

*) Postavljeno je v teh zadevah, kakor je bilo ob novem letu.

zlatar in potem škof. Priporoč.: Sedemdesetletni duhovni naše škofije (58). Dobra adventna spoved. Velik grešnik.

2. Sv. Non, škof v Edesi, je pri neki pridigi spreobrnil Pelagijo, ki je bila potlej svetnica. Priporoč.: Šestdesetletni duhovni naše škofije (58). Krivoverci naše dežele. Dar poterpežljivosti.

3. (Zapovedani post.) Sv. Frančišk Ksav. Pripor.: Petdesetletni duhovni naše škofije (109). Otročiči. Reveži.

4. Sv. Barbara. Priporoč.: Štiridesetletni duhovni naše škofije (115). Spreobrnjenje lažnikov. Umirajoči.

5. Druga adventna nedelja. Evang.: Janez v ječi (Mat. 11). Sv. Saba, pušavnik v Sveti deželi; počiva v Benedkah. Priporoč.: Tridesetletni duhovni naše škofije (165). Deviški in samski stan. Opušenje kletvinje.

Male duhovne vaje.

Glavna praznika v grudnu sta: Brezmadežno spočetje Marije D. (9dnevnic se prične 29. listopada) in rojstvo Jezusovo ali Božič.

Zdihljaj. Češeno bodi sveto in neomadežano spočetje preblazene Marije Device! (Vsaki pot 100 dni odpustka.)

Listek za raznočestiti.

Družbeniška knjižica za ude vednega češenja sv. Jožefa, varha sv. Cerkve, poslovenjena iz Jož. Decker-tove nemške, je ravnokar na Dunaju prišla na svitlo, in menda se bo dobivala tudi v Ljubljani. Obsega 38 strani in vredna je priporočevanja.

V obnmem zboru kmetijske družbe 24. t. m. sta bila častna uda izvoljena gg.: grof Julij Falkenhayn, minister za kmetijstvo, in c. kr. deželni predsednik Andrej Vinkler. Pričujočih je bilo okoli 50 udov.

V novem mestu je bil 22. t. m. pokopan gimnazijalec Rudolf Clarici (r. Klariči), prav pošten in priden deček (iz 3. gimn. razr.). Pobralla ga je vročinska bolezen. Bog mu daj večni mir, — mladini pa živ spomin, da tudi mladi človek ni zavarovan pred smertjo, ter naj živé takó, da bo tudi njim enkrat veljalo: „Blagor jim, kteri v Gospodu zaspe!“

Gosp. Krajec v Novem mestu, kar smo slišali iz dveh tehtnih virov, je prodajo omenjenih napačnih „Pesni“ precej ustavil, ko je bral kritiko ter se prepričal o njih pohujšljivosti. Gosp. Kr., ki se je bil z izdajo prenaglil, je pa z „zistiranjem“ prodaje dal lep izgled, da je pošten in ne želi spotike našemu narodu. Zato bi bilo dobro, naj bi mu rojaki naklonovali kake dobre in narodu koristne reči v natis, da bi se poravnala škoda, ktero mu je naredila omenjena zanikarnost. Založniki sploh pa naj bi rokopise vselej dajali kakemu previdnemu možu v presojo in pretres, predno jih na svitlo dajo, in varujejo naj se posebej mesenih in zaljubljenih berkljarij, pri kakoršnih so se nespremišljeni pisaci še vselej opekli, kajti naš narod še ni tako spačen, da bi pohujšanje podpiral in pohujšljivcem dajal potuho. In pisatelji naj ne kužijo mladine s takimi rečmi, ki podžigajo nesrečne strasti, iz kakoršnih izvira ostudno ponočevanje, nečiste zaveze, poboji itd. Večni Sodnik je nad nami, ki je zažugal večni gorjé pohujšljivcem.

Ne kolni in ne preklinjaj! — Zagrebški župan g. Mrazović izdal je sledeči oglas proti kletvini: „Nekaj lét že je, da ljudje v mestu Zagrebu se radi poslužujejo gerdih kletev. Tem ljudém prišlo je že v navado, da za vsako malenkost in naj bode to o kakoršni priložnosti

koli skrunijo Boga, svetnike, angelje, vero itd. Da take gerde kletve provzročujejo pohujšanje ter da onim, ki jih izgovarjajo, ne služijo v čast, mi ni treba dokazovati. Želeti je, da se ta gerda navada v Zagrebu iztrebi; zato se naznanja občinstvu zagrebškemu, da so bogoskrunske kletve v obče strogo prepovedane. Kdor se pa še nadalje poslužuje gerdih kletvin, bode kaznovan po cesarski naredbi od 20. aprila 1854 z zatvorom od 6 ur do 14 dni. — Ali bi ne bil enak oglas tudi za Ljubljano živo potreben? Odrašeni ljudje se večkrat pritožujejo, da še smerkavi pobalini, ne le, da imajo smodko med dostikrat že gnjilimi zobmi, ampak tudi nesramno kolnejo, se pridušajo in celó bogokletja bruhajo! Od koga se pa smerkavci tega naučijo? Ali ne od odrašenih — „šnopsarjev“, nekterih robavsastih vznjačev, pa tudi velikokrat od tacih, od katerih bi se človek vse kaj lepšega nadjal ališati, kakor pa rokonavžarsko preklinjevanje. Tudi celó naj gerši hervaške kletvinje so že k nam zanesli in se včasih slišijo! Marsikdo še ne vé, kaj žvekne, ko strašne bogokletja brusi. Ne izrekajte tujih, tudi ne laških, madjarskih besed, ki velikrat sami ne veste, kako so gerde in strašne!

Mariborski milgsp. knez in škof so v pastirskem listu poslovenjeno razposlali encikliko sv. Očeta Leona XIII o ss. Cirilu in Metodu, s primernim vtvodom, na koncu pa priporočajo bratovščino ss. Cirila in Metoda. — Ljubljansko vis. čast. knezo-škofijstvo, kakor se zanesljivo sliši, ravno to preimenitno pisanje pripravlja v slovenskem in nemškem jeziku za razglašenje; latinski izvirnik je že prinesel škofijski list.

Zagrebsko mestno glavarstvo je v dogovoru s škofijstvom privolilo, da v teh hudih stiskah pri popravljanju s potresom poškodovanih poslopij delavci smejo delati tudi ob nedeljah in praznikih, dokler se to privoljenje ne prekliče.

V **Zürich-u** na Švicarskem se je odpovedal protestantskim zmotam ter se spravil s katoliško Cerkvijo dr. Lutterkorth. Ta mož je znan po svojih spisih za mladino, ki jih je dajal na svitlo z naslovom: „Amicus juventutis academicae“ v podobi malih obravnáv in jih je zastoj delil ter mladenče odvráčeval od dvo-bojev in družij napák. Lutterkorth je silo bogat in ima razne papirnice blizo Tilsitt-a. To je med drugim priča, da njegovo spreobrnjenje je resnično, ne iz kake samopridnosti. Kdor išče resnice, jo najde.

Gostoljubnost do pregnanih menihov. Kakor se vaskemu poštenemu sercu studi framasonska nesramnost, ki na Francoskem menihe preganja, tako je pa po drugi strani ginljivo, kako verli katoličani preganjane gostoljubno sprejemajo. Tako n. pr. je neki pl. g. J. Bracq pregnanim ponudil svoj grad „Santeny“. Enako je pl. gosp. Goussencourt ponudil svoj grad v Normandiji s cerkvijo vred, v katerem je prostora za „20 mučencev“, kakor on sam piše v „Figaro“.

Poslednje novice. Deržavni zbor se prične 30. t. m., to je, prihodnji terek. Pravijo, da bodo to pot „šnopsu“ hudo pokoro naložili, davek namreč na točenje žganja. Konservativci se bodo že nekoliko ložej gibali, ker imeli bodo 6 poslancev svoje stranke več kot poprej. Veliko utegne pripomoči tudi to, da vstavoverski shod, ali tako imenovani „parteitag“ na Dunaju se je bil kaj slabo obnesel, vse bolj moško pa se je skazal shod konservativcev v Lincu 22. t. m., ktereга se je vdeležilo do 10.000 móž.

Koroški deželni predsednik je postal gosp. Fr. pl. Schmidt-Zabierow, dosedanji ministerski svétnik, ker je dosedanji predsednik Lodron-Laterano šel v pokoj.

Verli Tirolci v dopisu do zbranih konservativcev v Lincu povdarjajo potrebo avstrijskega patriotizma, ravnopravnost vsih narodov, ker ob hudih časih so vsi enako terpeli, in pa skerb za preobloženega kmeta.

V Zagrebu so še vedno potresi.

V pruskem zboru imajo zdaj opraviti z judi, kterim pa ne sadijo rožic.

V Rimu, v avstrijskem hospicu „all' Anima“, je kardinal Jakobini v govoru do ondotnih duhovnov izrekel upanje, da se bodo na Pruskem Cerkvi sovražne postave odpravile, češ, da djansko že zdaj niso v rabi? Da bi se le res zgodilo.

Iz turškega Armenskega naznanjajo, da se med razkolkniki še nikoli ni kazalo toliko nagnjenje v katoliško Cerkev se povračati, kakor se kaže zdaj.

Med Rusijo in Kino se zopet huje temné oblaki.

Več katoliških duhovnov, pregnanih v Sibiriji, je dobilo privoljenje domú se poverniti. Dobro znamenje.

Za sv. Detinstvo. V god sv. Frančiška Ks., 3. grud., so za bratovščino popolnoma odpustki pod navad. pogoji.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Č. g. Ant. Kerčon 1 gl. — Č. g. Ant. Kukelj 2 gl.

Za pogovorce v Danjah v Soriški fari: Gosp. Tom. Pirnat 1 gl. — Č. g. Ant. Kukelj 2 gl.

Za Zagreb: Č. g. J. Rozman 3 gl. — Č. g. Ant. Kerčon 2 gl. — Č. g. Šim. Robič 1 gl.

Za Bosno: Po čast. g. J. Rozmanu 50 kr.

Za sv. Očeta: Ž-ska ljudska šola na Gorenjskem daruje sv. Očetu Leonu po večletni navadi tudi letos o pričetku novega šolskega leta 2 gold. s prošnjo, da bi Njih Svetost prosili mladini in učenikom za darove sv. Duha in za sv. blagoslov Božji pri vseh delih in opravilih.

Za bulgarski katol. misijon v Adrijanopolu: Več bravk „Zg. Danice“ 7 gl. — Neimen. 10 sld. — Č. g. Tom. Kajdiž iz Vodice 15 gld. za tabern. — Iz Loke: Tretji red 5 gl. 33 sld.; fara Vojsko 8 gl. — oboje za tabern. — H. M. 1 tol. za 2 gl. — M. 1 gl. — Č. g. Greg. Presečnik 1 gl. 50 kr., — in č. g. Jož. Borštnar 3 gold. — oba za tab. — Neimenovana oseba po č. g. Frid. Križnarju 1 gl. — Neimenovana 1 gl. za tab. — Č. g. F. Kepec 1 gl. za tab.

Za afrikanski misijon: Iz Lesec po č. gosp. župniku 3 gl. — Č. g. Tom. Kajdiž iz Vodice 4 gld. — Iz spodnje Idrije po č. g. župniku 3 gld. 30 kr. — Č. g. Jak. Marolt 6 gl. — Č. g. Val. Klobus 1 gl. 60 kr.

Za američanski misijon: Č. g. Jak. Marolt 1 gl.

Za bratovščino N. lj. Gospe presv. Serca: Z Vojškega 40 kr.

Za bratovščino sv. Bonifacija: Iz Lesec po č. g. župniku 2 gl.

Za sv. Detinstvo: Dvé osebi skupaj 1 gld. — Po č. g. Jan. Bizjanu iz Loke 13 gl. 9 kr. — H. M. 1 tol. za 2 gold. — Z Brezovice 70 kr. — Železniški otroci 30 kr.

Za dobre namene: G. J. E. 2 gl.

Pogovori z gg. dopisovalci.

Č. P. H. in k. V. v N. m.: Serčna hvala za naznanilo, ktero nas je močno potolažilo. — G. M. Z. na Prežg.: Poslano po naročilu; ostalo je 40 kr.; ako Vam je prav, pridejo v kaso za „študentovsko kuhinjo“.